

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 7 kwietnia 2021 r.

Pozycja 60

POSTANOWIENIE

z dnia 2 grudnia 2020 r.

Sygn. akt Ts 4/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Mariusz Muszyński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.K. w sprawie zgodności:

art. 20 w związku z art. 5 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 169, poz. 1418) z:

- art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji,
- art. 2 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji,
- art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonego w Paryżu dnia 20 marca 1952 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 175),

p o s t a n a w i a:

1) nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg w zakresie badania zgodności art. 20 w związku z art. 5 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 169, poz. 1418) z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3; art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 64 ust. 1 i 2; art. 2 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

2) odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 21 grudnia 2018 r. A.K. (dalej: skarżący), reprezentowany przez adwokata ustanowionego pełnomocnikiem z wyboru, wystąpił z żądaniem na tle następującego stanu faktycznego.

Decyzją Wojewody [...] z 3 listopada 2014 r. nr [...] stwierdzono, że skarżący posiada w całości prawo do rekompensaty z tytułu pozostawienia przez I.K. nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej o wartości 9 270 630 zł i z tego względu potwierdził prawo skarżącego do rekompensaty w wysokości 20% tej wartości (tj. 1 854 126 zł).

Decyzją Wojewody [...] z 18 czerwca 2015 r. nr [...] stwierdzono, że skarżący posiada w całości prawo do rekompensaty za mienie pozostawione przez I.K. o wartości 22 747 670 zł i z tego względu potwierdził prawo skarżącego do rekompensaty w wysokości 20% tej wartości (tj. 4 549 534 zł).

Postanowieniem Wojewody [...] z 10 maja 2016 r. nr [...], na wniosek skarżącego wznowiono postępowanie zakończone wskazanymi decyzjami z uwagi na wyjście na jaw nowych informacji i dowodów, istniejących w dniu wydania decyzji, a nieznanymi organowi ani wnioskodawcy, zgodnie z którymi w skład nieruchomości i mienia objętego tymi decyzjami wchodziły dodatkowe grunty.

Decyzją Wojewody [...] z 29 czerwca 2016 r. nr [...] odmówiono skarżącemu uchylecia wydanych decyzji gdyż, zdaniem tego organu, wniosek o wznowienie postępowania stanowił w istocie nowy wniosek, obejmujący zupełnie inne nieruchomości niż te, które skarżący wskazywał w składanych wnioskach o potwierdzenie prawa do rekompensaty. Od tej decyzji skarżący wniósł odwołanie do Ministra Skarbu Państwa, który decyzją z 6 października 2016 r. ([...]) utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję.

Od decyzji Ministra Skarbu Państwa skarżący wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, który wyrokiem z 24 stycznia 2017 r. (sygn. akt [...]) skargę oddalił.

Wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z 11 września 2018 r. (sygn. akt [...]) oddalono skargę kasacyjną skarżącego. W uzasadnieniu wskazano, że wniosek o wznowienie postępowania nie zmierzał do weryfikacji w trybie nadzwyczajnym dwóch wskazanych decyzji administracyjnych, lecz do odmiennego (szerszego) ukształtowania ich zakresu przedmiotowego, a więc stanowił w istocie nowy wniosek, rozszerzający pierwotne żądanie potwierdzenia uprawnienia do rekompensaty o nową nieruchomość. Sąd, wskazując na dominującą linię orzeczniczą wyjaśnił zatem, że późniejsze sprecyzowanie pierwotnie złożonego wniosku, w szczególności po terminie określonym w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 169, poz. 1418), należy uznać za złożenie nowego wniosku (zob. wyroki NSA z: 17 lutego 2017 r., sygn. akt I OSK 959/15; 1 grudnia 2015 r., sygn. akt I OSK 594/14). Natomiast z utrwalonego orzecznictwa sądowego wynika, że modyfikacja – przez rozszerzenie zakresu nieruchomości objętych żądaniem – jest dopuszczalna, o ile nastąpi w terminie określonym w przywołanym przepisie (zob. wyroki NSA z: 20 maja 2014 r., sygn. akt I OSK 2600/12; 24 maja 2013 r., sygn. akt I OSK 594/12; 7 lutego 2014 r., sygn. akt I OSK 2216/12; 1 grudnia 2015 r., sygn. akt I OSK 594/14; 27 września 2016 r., sygn. akt I OSK 2877/14).

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 17 grudnia 2019 r. skarżący, na podstawie art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej, na które – dochowując przewidzianego prawem terminu – odpowiedział pismem z 14 stycznia 2020 r. (data nadania).

Kwestionowanym w skardze konstytucyjnej przepisom ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 169, poz. 1418) skarżący zarzucił, że stanowiąc podstawę ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie objętej wniesioną skargą, naruszyły jego konstytucyjne wolności lub prawa w ten sposób, że:

– art. 20 w związku z art. 5 ust. 1 uniemożliwił modyfikację złożonego w terminie do 31 grudnia 2008 r. wniosku o potwierdzenie prawa do rekompensaty za nieruchomości

pozostawione poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej z uwagi na wyjście na jaw istotnych dla sprawy nowych okoliczności faktycznych, istniejących w dniu wydania decyzji, a nieznanym stronie i organowi, który wydał decyzję;

– art. 6 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 w zakresie, w jakim uniemożliwił korektę złożonego w terminie do 31 grudnia 2008 r. wniosku o potwierdzenie prawa do rekompensaty za nieruchomości pozostawione poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz obliguje do precyzyjnego wskazania we wniosku wszczynającym postępowanie konkretnych nieruchomości, za które wnioskodawca ubiega się o prawo do rekompensaty, w tym do przedstawienia dowodów świadczących o ich rodzaju oraz powierzchni, co faktycznie zamyka uprawnionym zabużanom drogę do modyfikacji wniosku po 31 grudnia 2008 r.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p. TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub gdy jest oczywiście bezzasadna. Mając na względzie art. 67 ust. 1-2 u.o.t.p. TK Trybunał – co do zasady – związany jest zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej.

2. Badana skarga konstytucyjna w zakresie, w jakim kwestionuje zgodność art. 20 w związku z art. 5 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 169, poz. 1418) z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 64 ust. 1 i 2, a także art. 2 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji, spełnia wymagania określone w ustawie (art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK).

Skargę konstytucyjną złożył w imieniu skarżącego adwokat, który załączył stosowne pełnomocnictwo szczególne (art. 44 ust. 1 i art. 53 ust. 2 pkt 3 u.o.t.p. TK).

Skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną, ponieważ wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 11 września 2018 r. (sygn. akt [...]) był ostatecznym orzeczeniem wydanym w sprawie objętej wniesioną skargą (art. 79 ust. 1 Konstytucji). Dochowany został również trzymiesięczny termin wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK). Skarżący udokumentował datę doręczenia tego orzeczenia (art. 53 ust. 1 pkt 5 u.o.t.p. TK), od którego – jak oświadczył – nie wnosił nadzwyczajnego środka zaskarżenia (art. 53 ust. 1 pkt 6 u.o.t.p. TK).

Skarga przedstawia stan faktyczny sprawy (art. 53 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p. TK). Adekwatnie zarówno do treści orzeczenia wydanego w sprawie, jak i do zarzutów sformułowanych w skardze, określony został przedmiot zaskarżenia (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK). Skarżący przedstawił także argumenty uprawdopodobniające zarzut naruszenia – wskutek zastosowania kwestionowanych w skardze przepisów – przysługujących mu konstytucyjnych praw i wolności (art. 53 ust. 1 pkt 2-3 u.o.t.p. TK). Skarga nie jest też oczywiście bezzasadna (art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK).

3. Badana skarga konstytucyjna w zakresie, w jakim kwestionuje zgodność przedmiotu kontroli z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonego w Paryżu dnia 20 marca 1952 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 175) nie spełnia wymagań określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2-3 u.o.t.p. TK, co powoduje

konieczność odmowy nadania jej dalszego biegu w tym zakresie (art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK).

W świetle art. 79 ust. 1 Konstytucji, wzorzec kontroli w postępowaniu skargowym mogą stanowić jedynie przepisy Konstytucji kreujące wolności lub prawa podmiotu występującego ze skargą konstytucyjną. Z przepisu tego w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że umowy międzynarodowe nie mogą stanowić takiego wzorca. Wynika to jednoznacznie z użytego w art. 79 ust. 1 Konstytucji zwrotu: „konstytucyjne wolności lub prawa” (zob. wyrok TK z 6 lutego 2002 r., sygn. SK 11/01, OTK ZU nr 1/A/2002, poz. 2; oraz postanowienie TK z 2 czerwca 2017 r., sygn. Ts 57/17, OTK ZU B/2017, poz. 146).

Z tego względu Trybunał stwierdził, że skarga konstytucyjna, określając – jako wzorzec kontroli – normy prawa międzynarodowego, nie spełnia wymogów określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2-3 u.o.t.p. TK. Zgodnie z tymi wymogami skarga konstytucyjna powinna zawierać uzasadnienie niezgodności przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego z przepisami Konstytucji, wyrażającymi wolności lub prawa skarżącego o charakterze podmiotowym i które – zdaniem skarżącego – naruszono w sprawie objętej badaną skargą.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na pkt 2 powyższego postanowienia, w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.